

Tesis ve Makinalarınızı Değerleyin Finansal Kredibilitenizi Artırın!

Bilindiği üzere sanayi işletmelerinin en önemli sabit kıymeti makine ve tesisleri iken, inşaat şirketlerinin ise iş makinalarıdır. Ciddi miktarda sermaye bağlanan bu sabit kıymetler genelde mali tablolarda tarihi maliyetleri ile değerlendirilmekte, üzerinden geçen onca zamana ve enflasyonist ortama rağmen güncel piyasa değerlerini yansıtamamaktadırlar.

Malum, içinden geçtiğimiz ekonomik konjonktür azalan talep ile ciroların düştüğü, aktif pasif yönetiminin şirketleri zorladığı, finansal kaynaklara hızlı ve ucuza erişmenin ise bu süreçte adete ölüm kalım meselesine ulaştığı bir dönemi yansıtmaktadır.

Bu süreçte, özellikle güçlü öz kaynaklara sahip olmanın işletmeler açısından finansal kredibilitenizi pozitif yönde etkilediğinin ve finansal kuruluşlardan daha fazla kaynağı daha ucuza temin etmekte oynayacağı rolün öneminin ise herkes farkında diye düşünüyorum.

Madem konu finansal kuruluşlara güven vermek adına güçlü özkaynaklara sahip olmaktan geçiyor, acaba şirketlerin aktifinde tarihi maliyetlerle yer alan tesis & makine parkları & iş makinaları piyasa değerine göre değerlendirilmiş güncel değerleri ile mali tablolarda gösterilebilir mi, bu konuyu mali açıdan değerlendirmekte fayda var.

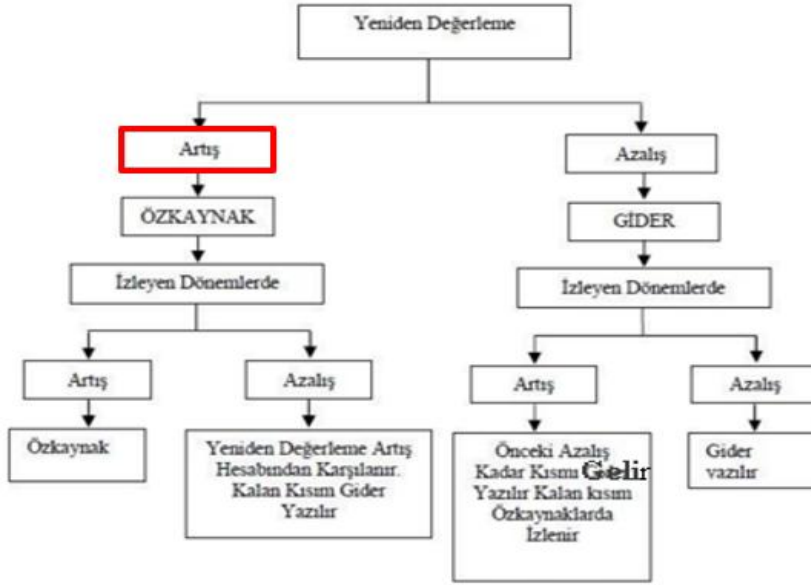
Tesis & Makinaları Değerlemek Mümkün

Mali bakımdan değerlemenin amacı; işletmenin finansal durumunu ve faaliyet sonucunu gerçeğe en uygun haliyle tespit etmektir. Mali tablolarda yer alan varlık ve kaynaklar, işletmeye girdiği tarihteki değerini yani o günkü değerini yansıtmaktadır. Bununla birlikte, izleyen dönemlerde ekonomik hayattaki değişimler, teknolojik gelişmeler, varlığın kullanımı gibi nedenlerden dolayı tarihi maliyet ile cari (piyasa) değer birbirinden farklılaşabilmektedir. Muhasebe bilimi ise bu gereksinimlere bağlı olarak ortaya çıkan sorunun çözümüne bazı varlıkların yeniden değerlendirilmesini formülünü geliştirmiştir.

Uluslararası Muhasebe Standartları (UFRS) ve bununla uyumlu şekilde hazırlanan Türkiye Muhasebe Standartlarında (TMS) bu yönteme “Yeniden Değerleme Modeli” denmekle birlikte bu yöntem temelde gerçeğe uygun değer yöntemidir. Bu yöntemde, gerçeğe uygun değeri güvenilir olarak ölçülebilen maddi duran varlık kalemi, ilk olarak muhasebeleştirildikten sonra, yeniden değerlendirilmiş tutarı üzerinden gösterilebilir.

Yeniden değerlendirilmiş tutar, yeniden değerlendirme tarihindeki gerçeğe uygun değerinden, müteakip birikmiş amortisman ve müteakip birikmiş değer düşüklüğü zararlarının indirilmesi suretiyle bulunan değerdir. Gerçeğe uygun değer ise ikincil piyasaya sahip varlıklar için genellikle piyasa değerine işaret etmektedir.

Duran varlıkların, maliyet bedelinden daha yüksek bir bedel olan gerçeğe uygun değer ile değerlendirilebileceği hususu netleştiğine göre, peki gerçeğe uygun değer, duran varlığın defter değerinden daha yüksek ise aradaki fark doğrudan gelir olarak mı kaydedilmeli sorusu gündeme gelecektir. Cevap ise aradaki farkın doğrudan gelir olarak kaydedilmeyip, öz sermaye hesap grubu içinde sermaye yedekleri alt grubunun altında yer alan “Yeniden Değerleme Fonu” kalemine alınması olmaktadır. Aradaki pozitif farkın doğrudan gelir hesaplarına intikal ettirilmemesinin nedeni ise henüz realize olmamış bir gelirin ya da karın gerçekleşmiş gibi kabul edilmemesi prensibine dayanmaktadır. Değerleme sürecinin mali tablolara yansımaları teknik detaya boğulmadan sade bir biçimde aşağıdaki gibi şablonize edebilir.

Değerleme işlemleri Makina Mühendisi/Makina Değerleme Uzmanı kişilerce yapılmakta ve makina değerlemede; emsal karşılaştırma yöntemi, maliyet yaklaşım yöntemi, piyasa değeri (pazar satış değeri), zorunlu satış değeri gibi yöntemlerden faydalanılarak doğru sonuca ulaşılmaktadır.

Yeniden değerlendirme işleminin sıklığı ise, değerlendirme konusu maddi duran varlık kalemlerinin gerçeğe uygun değerlerindeki değişimlere bağlıdır. Bazı maddi duran varlık kalemlerinin gerçeğe uygun değerleri önemli değişiklikler göstermesi nedeni ile yıllık olarak yeniden değerlendirilmeyi gerektirebilir. Gerçeğe uygun değerlerinde önemli değişiklikler olmayan maddi duran varlık kalemleri için bu sıklıkta yeniden değerlendirme yapılmasına gerek olmayıp, bu varlıklar için üç veya beş yılda bir yeniden değerlendirme yapılması yeterli olacaktır.

Sonuç

Makina & ekipman değerlendirme raporlarının hazırlanmasındaki temel ticari amaçlar, makina ekipmanlarının alım-satım işlemlerinde değerinin belirlenmesi, yine sigortalama işlemlerinde değer tespiti, şirketlerin iş ortaklıkları kurma ve tedarikçi iş birlikleri yapılması olarak sıralanabilir.

Değerleme işleminin finansal amacı ise UFRS'ye uygun değer tespiti yapmak için mevcut makina parkının gerçek değerinin tespit etmektir. Bu sayede gerçeğe uygun olarak daha yüksek bedelle değerlendirilmiş varlıklar sayesinde hem öz kaynak artışı ile buna bağlı olarak finansal kredibilite artışı gündeme gelecek, hem de makina ekipman parklarının spesifik olarak olası bir teminata konu olması halinde ayrıca gayri nakdi kredibilite artışı da sağlanmış olacaktır.

Makina & tesis değerlendirme işlemlerinin yazımızda da bahsetmeye çalıştığımız ticari ve mali faydaları nedeniyle, başta sanayi ve inşaat sektörlerinde kullanılan tüm makina ve ekipmanların değerlendirilmesi üzere, özellikle çimento tesisleri, rafineriler, gemiler, tersaneler, araç filoları, tekstil işletmeleri, besi ve süt çiftlikleri, RES ve HES işleten şirketler tarafından yaptırılmaktadır.